

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรสังคมศึกษาในยุค New normal Development Guidelines for Learning Management in Social Studies Curriculum in the New Normal Age

พระวิฑูรย์ ปภัสสรญาโณ (โกฏินกรกิจ)

สมชัย ศรีนोक, นิเวศน์ วงศ์สุวรรณ

Phra Witawat Papassarayano (Kochakau),

Somchai Srinok, Niwet Wongsuwan

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author, E-mail: Witawat.koc@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอแนวคิดและแนวปฏิบัติสำหรับผู้สอนในการจัดการเรียนรู้หลักสูตรสังคมศึกษา ที่ผู้เรียนใช้ช่องทางและพื้นที่การเรียนรู้ที่หลากหลายตามธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล เป็นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และพัฒนาแนวคิดสำหรับการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะที่สอดคล้องกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพราะเป็นสาระการเรียนรู้ที่เน้นการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุขการเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา รายวิชาสังคมศึกษาเป็นเพียงวิชาหนึ่งในหลักสูตร แต่มีสาระและหน่วยการเรียนรู้ที่ครอบคลุมการพัฒนาผู้เรียนที่สนองตอบจุดหมายของหลักสูตร หากกระบวนการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษามีประสิทธิภาพก็จะแก้ปัญหาการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพต่ำของประเทศได้ เพื่อพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ 4.0 ภายใน 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579)

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้, หลักสูตรสังคมศึกษา

Abstract

This article aimed to present ideas and practices for teachers in Social Studies curriculum management, where learners used a variety of learning channels and areas according to the nature and needs of individual learners. This was analysis, synthesis, and development of concepts for Social Studies learning management with a focus on the learners according to Basic Education Core Curriculum B.E. 2551 (A.D. 2008) to develop learners with knowledge and skills consistent with the twenty-first century learning skills. It was a learning theme that focused on peaceful coexistence in Thai and the world society, a good citizenship, and having faith in the Buddhist principles. Social Studies was one subject in the curriculum, but there were subjects and learning units covering the development of learners that met the goals of the curriculum. If the learning management process for Social Studies was effective, it would solve the country's low quality education management problem in order to develop the country according to the National Strategy 4.0 within 20 years (B.E.2560-2579 or A.D. 2017–2036).

Keywords: Learning Management, Social Studies

บทนำ

การจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาคน ให้มีความรู้ความสามารถในทักษะวิชาชีพ มีสติปัญญาอารมณ์ และคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้บุคคลนั้นสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขตามวิถีชีวิตของตนเอง ที่ต้องมีการปรับเปลี่ยนเกี่ยวกับการเรียนการสอนจากห้องเรียนปกติเป็นห้องเรียนออนไลน์ อาจเป็นโอกาสและความท้าทายของอาจารย์บางศาสตร์สาขาวิชา ในการพัฒนาตนเองเกี่ยวกับการออกแบบเทคนิคสอน การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศ การจัดการในชั้นเรียนออนไลน์ การปรับสร้างสื่อการสอนใหม่ๆ และการใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้มากขึ้น และอาจรวมถึงโอกาสในการสร้างผลงานนวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนใหม่ ๆ ขึ้นในช่วงภาวะวิกฤต Covid-2019

นอกจากนี้ จุดหมายของหลักสูตร เป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้ในสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ในบทความนี้ผู้เขียนจะเรียกสั้น ๆ ว่า “สังคมศึกษา” เพราะเป็นสาระการเรียนรู้ที่เน้นการอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข การเป็นพลเมืองดี ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม ความรักชาติ และภูมิใจในความเป็นไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 36) สังคมศึกษามี 5 สาระ ได้แก่ 1) ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม 2) หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม 3) เศรษฐศาสตร์ 4) ประวัติศาสตร์ และ 5) ภูมิศาสตร์ ซึ่งมีมาตรฐานที่ครอบคลุมจุดหมายของหลักสูตร (หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช, 2551 : 37)

จากปัญหาผลกระทบที่เกิดขึ้นทำให้สถานศึกษาต้องหยุดการเรียนการสอน ในสถานศึกษาของตนเอง และเร่งส่งเสริมสนับสนุนให้อาจารย์มีการพัฒนาตนเอง ในด้านการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อให้มีการเรียนการสอนเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในสถานการณ์ไวรัสโควิด 19 โดยสถานศึกษาต่างให้ความสำคัญในการพัฒนาองค์ความรู้ให้กับอาจารย์ผู้สอนทั้งองค์กร ให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ มีทักษะเกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ออกแบบเทคนิคการสอน การใช้อุปกรณ์เครื่องมือเทคโนโลยีการวัดผลประเมินผล ในระบบการสอนแบบออนไลน์และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาของตนเอง ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่นักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นโอกาสและความท้าทายในการสร้างผลงานนวัตกรรมด้านการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

ดังนั้น การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในยุค New normal คือ การเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาในวิถีใหม่ได้ปรับเปลี่ยนแนวคิดเป็น All for Education (วิจารณ์ พานิช, 2555: 18) ที่มี Soft Power (สฤณีอาชวานันทกุล, 2563 : 74) ใช้พลังความร่วมมือโดยไม่ใช้การบังคับให้ทำตาม แต่เป็นความร่วมมือของรัฐ เอกชน ชุมชน ทุกภาคส่วน มาสู่วัฒนธรรมร่วมด้วยช่วยกัน ทุกภาคส่วนต้องมีการระดมคิดขอร่วมกันในการจัดการศึกษาร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยมีความยืดหยุ่นพร้อมที่จะเดินหน้าแสวงหาช่องทางในการจัดการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนเป็นเป้าหมาย

สังคมศึกษาในยุค New normal กับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ปรัชญาการสร้างความรู้ด้วยตนเองมีอิทธิพลต่อผู้เรียนสำหรับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดังนี้ (วิจารณ์ พานิช, 2555: 1) มีอิสระที่จะเลือกสิ่งที่พอใจ แสดงความเห็น และลักษณะเฉพาะของตนเอง 2) ต้องการดัดแปลงสิ่งต่าง ๆ ให้ตรงตามความพอใจและความต้องการของตนเอง 3) ตรวจสอบหาความจริงเบื้องหลัง 4) เป็นตัวของตัวเองและสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อรวมตัวกันเป็นองค์กร 5) ชอบความสนุกสนานและการเล่นถือเป็นส่วนหนึ่งของงาน การเรียนรู้และชีวิตทางสังคม 6) การร่วมมือและความสัมพันธ์เป็นส่วนหนึ่งของทุกกิจกรรม 7) ต้องการความเร็วในการสื่อสาร การหาข้อมูลและตอบคำถาม 8) สร้างนวัตกรรมต่อทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิต

การจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในบริบทที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ต้องคำนึงถึงทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเริ่มต้นในประเทศสหรัฐอเมริกาที่มีแนวคิดเรื่อง “ทักษะแห่งอนาคตใหม่: การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563: 73) พัฒนาโดยเครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องการเห็นเยาวชนมีทักษะ 3R ประกอบด้วย (Partnership for 21st Century Skills, ค.ศ.1998 : 21) Reading (การอ่าน) Writing (การเขียน) และ Arithmetic (คณิตศาสตร์) และ 7C ประกอบด้วย Critical Thinking & Problem Solving (ทักษะด้านการคิดอย่างมีวิจารณญาณ และทักษะในการแก้ปัญหา) Creativity & Innovation (ทักษะด้านการสร้างสรรค์ และนวัตกรรม) Cross-Culture Understanding (ทักษะด้านความเข้าใจต่างวัฒนธรรม ต่างกระบวนทัศน์) Collaboration, Teamwork & Leadership (ทักษะด้านความร่วมมือ การทำงานเป็นทีม และภาวะผู้นำ) Communications, Information & Media Literacy (ทักษะด้านการสื่อสาร สารสนเทศ และรู้เท่าทันสื่อ) Computing & ICT literacy (ทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร) Career & Learning Skills (ทักษะอาชีพ และทักษะการเรียนรู้)

สาระวิชาหลักและทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ภาษา อังกฤษ การอ่าน ภาษาของโลก ศิลปะ คณิตศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์การปกครองและความเป็นพลเมืองที่ดี โรงเรียนต้องส่งเสริมความเข้าใจเนื้อหาวิชาการให้อยู่ในระดับสูงด้วยการสอดแทรกทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เข้าในวิชาหลักทุกวิชา ได้แก่ ความรู้เรื่องโลก ความรู้ด้านการเงิน เศรษฐกิจ ธุรกิจและการเป็นผู้ประกอบการ ความรู้ด้านการเป็นพลเมืองที่ดี ความรู้ด้านสุขภาพ และความรู้ด้านสิ่ง

แวดล้อมซึ่งสัมพันธ์กับสาระของสังคมศึกษาทั้ง 5 สาระ ที่อิงมาตรฐานการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 120)

จะเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษาในยุค New normal นั้น ครูต้องทำงานหนักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร ผู้เขียนตั้งใจนำเสนอเรื่องการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (student-centered learning) ที่ครูมีบทบาทในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ต่อไป

ครูสังคมศึกษา เจเนอเรชัน ซี (Generation C) กับผู้เรียน เจเนอเรชัน แซต (Generation Z)

ผู้เรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในปัจจุบันเป็นวัยที่เรียกกันว่า เจเนอเรชัน แซต (MTHAI, 2016) ซึ่งเกิดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 เป็นต้นมาที่มีลักษณะที่ครูควรทำความเข้าใจและนำไปเป็นปัจจัยส่งเสริมการเรียนรู้ได้แก่ การมีสมาร์ตโฟนเป็นอวัยวะที่ 33 เป็นมนุษย์ข้อมูลที่ห้วงอนาคต เชื่อมโลก เชื่อมวัฒนธรรม มีความอดทนต่ำ มีแนวโน้มเป็นมนุษย์หลายงาน (มนัสนันท์ หัตถศักดิ์, 2557: 127) ต้องการความรักและความห่วงใย มีต้นแบบในวัยใกล้เคียงกัน ต้องการเหตุผลและหาความรู้ได้ทุกที่ผ่านเทคโนโลยีสมัยใหม่

ครูสังคมศึกษายุคนี้จึงต้องให้ความสำคัญในการจัดห้องเรียนที่นำเอาเทคโนโลยีมาเสริมกับกิจกรรมการเรียนรู้ให้แรงจูงใจ มีการแข่งขัน มีรางวัล จะทำให้ผู้เรียนกระตือรือร้นในการเรียนรู้และครูต้องปรับตัวให้เข้ากับ เจเนอเรชัน แซต โดยการพัฒนาตนเองให้เป็น เจเนอเรชัน ซี (มนัสนันท์ หัตถศักดิ์, 2557: 158 ; กระปุก, 2556: 231; สวทช., 2560: 48) ที่สามารถใช้สมาร์ตโฟน อินเทอร์เน็ต และโซเชียลมีเดีย เป็นผู้แบ่งปันความรู้และข้อมูลข่าวสาร

ครูสังคมศึกษาต้องตระหนักอยู่เสมอว่าผู้เรียนยุคนี้เป็น เจเนอเรชัน แซต ครูจึงต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 (3R และ 7C) นอกจากนี้ต้องเสริมด้วยการพัฒนาสมอง (วิจารณ์ พานิช, 2555: 253) ตามแนวคิดของ ฮอวาร์ด การ์ดเนอร์ (Howard Gardner) 5 ด้าน ได้แก่ สมองด้านวิชาและวินัย ด้านสังเคราะห์ ด้านสร้างสรรค์ ด้านเคารพให้เกียรติ และด้านจริยธรรม เพื่อให้เกิดมิติทางปัญญา

New normal ทางการเรียนรู้

New normal แปลว่าความปรกติใหม่หรือฐานชีวิตใหม่ หมายถึง วิถีชีวิตใหม่ ที่แตกต่างจากเดิม อันเนื่องมาจากมีเหตุปัจจัยบางอย่างมากระทบ จนทำให้วิถีชีวิตแบบเดิมที่คุ้นเคยต้องเปลี่ยนแปลงไปเป็นวิถีชีวิตใหม่ที่ไม่คุ้นเคย รวมทั้งวิถีชีวิตแห่งการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทำให้ผู้สอนและผู้เรียนต้องปรับตัวเพื่อดำรงไว้ซึ่งศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเอง

New normal ราชบัณฑิตยสภา โดยศาสตราจารย์นายแพทย์สุรพล อิศรไกร ศิล นายกราชบัณฑิตยสภา (สุรพล อิศรไกร ศิล, 2563: ออนไลน์) ได้เผยแพร่ข้อความผ่าน Facebook ที่ใช้ชื่อว่า Surapol Issaragrisil เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2563 เวลา 04.05 น. ระบุว่า “ราชบัณฑิตบัญญัติศัพท์คำว่า New normal โดยการพิจารณาศัพท์บัญญัติและ นิยามของคำว่า New normal และ New norm (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2562 : 127)

โดยคำว่า New normal นั้นมีการนำมาใช้อย่างแพร่หลายในช่วงที่มีการระบาดของโรคโควิด -19 เป็นวลีและเป็นสำนวนซึ่ง Oxford dictionary ได้ให้คำนิยามว่า “A previously unfamiliar or atypical situation that has become standard, usual, or expected. หมายถึง สถานการณ์หรือปรากฏการณ์ที่แต่เดิมเป็นสิ่งที่ไม่ปรกติ ผู้คนไม่คุ้นเคย ไม่ใช่มาตรฐาน ต่อมาเมื่อเกิดเหตุหรือเกิดวิกฤติบางอย่าง จึงมีการเปลี่ยนแปลง ทำให้สถานการณ์หรือปรากฏการณ์นั้น กลายเป็นสิ่งที่ปรกติและเป็นมาตรฐาน” (กรมสุขภาพจิต, 2563 : 55)

สภาพ New normal ทางการเรียนรู้ อันเนื่องมาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรค COVID-19 มีลักษณะดังนี้

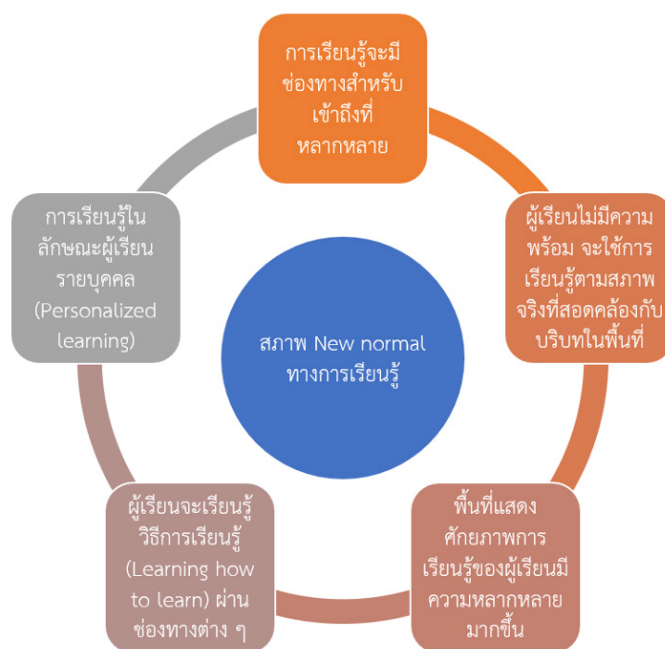
1) การเรียนรู้จะมีช่องทางสำหรับเข้าถึงที่หลากหลายมากขึ้น โดยเฉพาะช่องทางการเรียนรู้ออนไลน์ที่ผู้เรียนส่วนใหญ่มีอุปกรณ์อันชาญฉลาด (Smart devices) เป็นของตนเอง และจะใช้ประโยชน์ในการสืบเสาะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลอื่น การติดต่อสื่อสารกับผู้สอนแบบ Real time ผู้สอนที่เคยบรรยายความรู้ผ่านระบบออนไลน์ จะปรับเปลี่ยนมาเป็นการโค้ชแบบออนไลน์ (Online coaching) หรือการโค้ชผ่านระบบการเรียนรู้ออนไลน์มากขึ้น

2) สำหรับผู้เรียนที่ไม่มี Smart devices จะใช้การเรียนรู้ตามสภาพจริงที่สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมในพื้นที่มากขึ้น การเรียนรู้ผ่านการทำโครง

งาน (Project – Based Learning) ที่บูรณาการองค์ความรู้ต่าง ๆ เพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในครอบครัวและชุมชน โดยได้รับการสนับสนุนจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นโค้ชการเรียนรู้ในพื้นที่มากขึ้น ผู้สอนเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้มากขึ้น

3) พื้นที่แสดงศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนมีความหลากหลายมากขึ้น จากเดิมอาจจะเป็นพื้นที่ในชั้นเรียนหรือเวทีการประกวดต่าง ๆ มาเป็นพื้นที่ทั้งในโลกจริง ในครอบครัว ในชุมชนหรือในสังคม ตลอดจนพื้นที่ในโลกออนไลน์ที่ผู้เรียนสามารถนำความรู้และความคิดสร้างสรรค์ไปทำประโยชน์ในแง่มุมต่าง ๆ แล้วนำมาเผยแพร่ให้บุคคลอื่นได้ร่วมเรียนรู้ด้วยจิตอาสา

4) ผู้เรียนจะเรียนรู้วิธีการเรียนรู้ (Learning how to learn) ผ่านช่องทางต่าง ๆ มากขึ้น รวมทั้งเรียนรู้วิธีการพัฒนานิสัยในตนเอง (Self-discipline) เพื่อที่จะสามารถกำหนดเป้าหมายทางการเรียนรู้ แสวงหาวิธีการเรียนรู้ ควบคุมและกำกับตนเองในการเรียนรู้ รวมทั้งประเมินการเรียนรู้ของตนเอง (Self-assessment) ได้

ภาพที่ 1 สภาพ New normal ทางการศึกษา

การเรียนรู้และปรับตัวของผู้สอนใน New normal เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ในสภาพปรกติใหม่ (New normal) อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้สอนควรเร่งเรียนรู้และปรับตัวในประเด็นต่าง ๆ ต่อไปนี้

1) ออกแบบการเรียนรู้ให้หลากหลายและตอบสนองธรรมชาติและความต้องการของผู้เรียนรายบุคคล ทั้งการเรียนรู้แบบ Face to Face และการเรียนรู้ออนไลน์ เพื่อเปิดพื้นที่ของการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนให้ได้มากที่สุด

2) พัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีลักษณะเป็น Active learning ที่ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายมากกว่าการนั่งฟังการบรรยายเท่านั้น

3) พัฒนาทักษะการออกแบบการเรียนรู้แบบผสมผสานหรือ Hybrid learning ที่มี Platform การเรียนรู้ที่หลากหลายทั้ง Platform แบบ Face to Face และ Platform ออนไลน์

4) พัฒนาทักษะการออกแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้แล้วนำไปสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรมเพราะเป็นปัจจัยชี้ขาดการมีงานทำในอนาคตของผู้เรียน

5) พัฒนาทักษะการใช้พลังคำถามที่กระตุ้นการคิดขั้นสูงโดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์และการคิดสร้างสรรค์ ทั้งในรูปแบบ Face to Face และการใช้พลังคำถามออนไลน์

6. พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์ที่มีเนื้อหาสาระเหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของผู้เรียน เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เชิงลึกได้ดีกว่าเนื้อหาสาระแบบทั่ว ๆ ไปที่ไม่สอดคล้องกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของผู้เรียน

7) ออกแบบระบบการดูแลช่วยเหลือทางการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการที่หลากหลาย สามารถตอบสนองผู้เรียนได้อย่างรวดเร็ว

8) พัฒนาทักษะการโค้ชเพื่อเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนทั้งการโค้ชแบบ Face to Face และการโค้ชผ่านการเรียนรู้แบบออนไลน์ เพราะการโค้ชจะช่วยสนับสนุนให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้และทักษะการคิดขั้นสูง

9) พัฒนาทักษะการวัดและประเมินผลที่เสริมพลังตามสภาพจริง เพราะผู้เรียนจะได้รับประโยชน์จากการประเมินตามสภาพจริง มากกว่าการทำแบบทดสอบชนิดต่าง ๆ ท้ายบทเรียน

10) พัฒนาทักษะการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างสร้างสรรค์ (Creative feedback) เพราะจะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง และแรงปรารถนา (Passion) ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็น New normal ของการเรียนรู้ในอนาคต

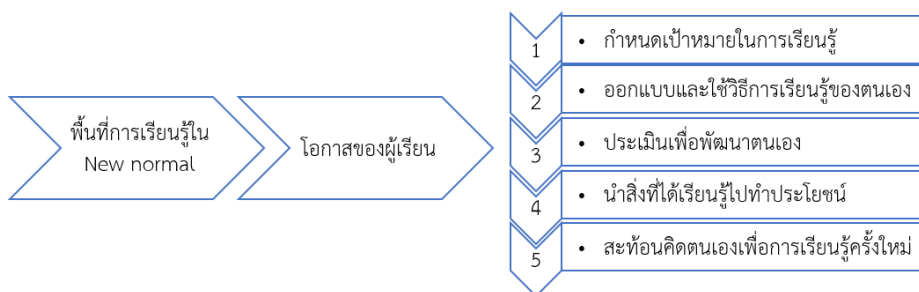
11) น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตน พร้อมทั้งการมีคุณธรรมจริยธรรมและความรู้เชิงวิชาการที่ถูกต้องไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนรู้แบบ Face to Face หรือการจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์

กล่าวคือ New normal ทางการเรียนรู้ เป็นความปรกติใหม่ที่ผู้เรียนมีช่องทางและพื้นที่ของการเรียนรู้ที่หลากหลายมากขึ้น ใช้ศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเองได้มากขึ้น ภายใต้การมีวินัยในตนเองทำให้ผู้สอนต้องเรียนรู้และปรับตัวให้สอดคล้องกับ ความเป็น New normal ในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างจริงจังเพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืน

การออกแบบการเรียนรู้สังคมศึกษา ใน New normal

พื้นที่การเรียนรู้ (Learning space)

พื้นที่การเรียนรู้ หมายถึง โอกาสที่ผู้เรียนได้รับจากผู้สอน ในการกำหนดเป้าหมายของการเรียนรู้ ออกแบบและใช้วิธีการเรียนรู้ของตนเอง ประเมินเพื่อปรับปรุงและพัฒนาตนเอง ตลอดจนโอกาสที่จะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปทำประโยชน์ต่อส่วนรวมและสะท้อนคิดกลับมายังตนเอง (Self-reflection) อีกครั้งว่าสิ่งที่ตนเองจะเรียนรู้ต่อไปคืออะไรแล้ว กำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ใหม่ด้วยตนเองอีกครั้ง แล้วลงมือเรียนรู้ต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด การเรียนรู้เชิงลึก (รู้จริง รู้ชัด) (Deep learning) จะไม่เกิดขึ้น หากพื้นที่ทั้งหมด ยังเป็นของผู้สอน การสอนออนไลน์ ไม่ใช่ New normal “คุณภาพของการเรียนรู้” คือ New normal ดังนี้

ภาพที่ 2 พื้นที่การเรียนรู้ใน New normal

แนวทางการออกแบบการเรียนรู้สังคมศึกษา ใน New normal

การออกแบบการเรียนรู้สังคมศึกษา ใน New normal มีจุดเน้นอยู่ที่การทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพที่เป็นการเรียนรู้เชิงลึกคือ รู้จริง รู้ชัด นำไปประยุกต์ใช้ และสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ การออกแบบการเรียนรู้ที่จะตอบสนองจุดเน้นดังกล่าว ควรดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) **วิเคราะห์ Passion ของผู้เรียน** ว่าอะไรที่สามารถกระตุ้นผู้เรียนให้มี Passion ในการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนแต่ละคนจะมีสิ่งกระตุ้นแตกต่างกัน หากผู้สอนค้นพบสิ่งกระตุ้น Passion ดังกล่าวจะเป็นจุดเริ่มต้นของพฤติกรรมการเรียนรู้อันพึงประสงค์ของผู้เรียนเช่น ความกระตือรือร้น การแสวงหาความรู้ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

2) **วิเคราะห์สาระและกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ Passion ของผู้เรียน** กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ สาระและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ตอบสนองความความสงสัยใคร่รู้ของผู้เรียน กิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ Passion จะช่วยทำให้ผู้เรียนใช้พื้นที่การเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง ตรงกันข้ามหากกิจกรรมการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับ Passion ผู้เรียนจะมีพฤติกรรมไม่อยากเรียนรู้

3) **วิเคราะห์ Platform และวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน** การวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ช่วยให้ผู้เรียนมีทางเลือกที่จะเรียนรู้ด้วยวิธีการต่าง ๆ สอดคล้องกับวิถีชีวิตของตนเอง (หลายเส้นทางเป้าหมายเดียวกัน) สำหรับ Platform การเรียนรู้นั้น อาจจะเป็นการเรียนรู้บนโลกออนไลน์ การเรียนรู้ที่โรงเรียน การเรียนรู้ที่บ้าน การเรียนรู้ที่ชุมชน ส่วนวิธีการเรียนรู้ควรเน้นวิธีการเรียนรู้ตามแนวทาง Active learning (ณรงค์ สมพงษ์, 2560 : 44) ในทุก Platform เพื่อให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ สะท้อนคิด และถอดบทเรียนเป็นแก่นของความรู้ซึ่งการถอดบทเรียนจะช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้เชิงลึก

4) **เตรียมทรัพยากรการเรียนรู้ สำหรับการเรียนรู้ในแต่ละ Platform และวิธีการเรียนรู้** ขั้นตอนนี้จะช่วยทำให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกพื้นที่การเรียนรู้ของตนเองในลักษณะการเรียนรู้ส่วนบุคคล (Personalized learning) หรือการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการส่วนบุคคลของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีจิตใจจดจ่อและมุ่งมั่นอยู่กับการเรียนรู้ของตนเอง

5) **จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในลักษณะเปิดพื้นที่การเรียนรู้** ทั้ง 5 ประการ ได้แก่ (1) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนกำหนดเป้าหมายในการเรียนรู้ของตนเอง (2) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนออกแบบและใช้วิธีการเรียนรู้ของตนเอง (3) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินเพื่อพัฒนาตนเอง (4) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปใช้ประโยชน์ต่อส่วนรวม และ (5) เปิดโอกาสให้ผู้เรียน

สะท้อนคิดตนเอง เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ครั้งใหม่ หากผู้สอนเปิดพื้นที่การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้มากเท่าใด การเรียนรู้เชิงลึกก็จะเกิดขึ้นได้มากเท่านั้น (สรพงศ์ สุขเกษม, 2560 : 63)

6) ประเมินประสิทธิภาพของ Platform และวิธีการเรียนรู้ที่ผู้สอนได้ใช้ในการจัดการเรียนรู้ ว่าสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการประเมินในส่วนนี้จะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีพื้นที่การเรียนรู้มากขึ้น

การออกแบบการเรียนรู้สังคมศึกษา ในยุค New normal ดังที่ได้กล่าวมาต้องอาศัยปัจจัยหลายประการเกื้อหนุนกัน เช่น ความรู้และความสามารถด้านวิชาชีพครู ความรู้ทางด้านเนื้อหาสาระ ทักษะทางด้านเทคโนโลยีของผู้สอน เป็นต้น ซึ่งอาจจะเป็น New normal ของครูในอนาคต

ปัจจัยเกื้อหนุนในการเรียนรู้สังคมศึกษา ในยุค New normal

การเรียนรู้ในปัจจุบันมีลักษณะเป็น Hybrid Learning หรือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนใช้ช่องทางและ Platform ที่หลากหลาย สอดคล้องกับความถนัดและความต้องการของตนเอง ทั้งการเรียนรู้แบบ Online ,Onsite, On demand ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการจัดสิ่งแวดล้อมและปัจจัยต่าง ๆ ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีความสบายกายสบายใจเพื่อให้เกิดเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเต็มตามศักยภาพ การเรียนรู้ที่มีความสบายกายสบายใจมีปัจจัยเกื้อหนุนได้แก่ 1) มีสภาพอากาศและสิ่งแวดล้อมที่สะอาด 2) มีสภาพห้องเรียนที่มั่นคงปลอดภัย 3) มีอาหารสะอาดถูกสุขลักษณะ 4) มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย 5) มีผู้สอนและเพื่อนเป็นมิตรที่ดี 6) มีการสื่อสารที่เข้มข้นเบิกบาน และ 7) มีการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างสมดุล ดังต่อไปนี้ (จินตวิทย์ คล้ายสังข์, 2562 : 17)

1) มีสภาพอากาศและสิ่งแวดล้อมที่สะอาด คือ การที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อยู่ในสถานที่ที่มีอากาศบริสุทธิ์ มีการถ่ายเทอากาศที่ดี มีปริมาณออกซิเจนเพียงพอที่จะนำเลือดไปเลี้ยงสมองได้ดี อีกทั้งมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ อีกทั้งควรมีการจัดวางสิ่งของต่าง ๆ

2) มีสภาพห้องเรียนที่มั่นคงปลอดภัย คือ การที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียนที่มีความมั่นคงแข็งแรง ให้ความปลอดภัยแก่ร่างกายได้ดีไม่พังทลายได้ง่าย หมายความว่ารวมถึงห้องเรียนในโรงเรียนโดยทั่วไป และห้องเรียนที่บ้าน ซึ่งอาจจะไม่มีลักษณะเป็นห้องสี่เหลี่ยมเหมือนกับที่โรงเรียน แต่อาจจะเป็นมุมใดมุมหนึ่งของบ้านก็ได้

นอกจากนี้ยังหมายรวมถึงห้องปฏิบัติการต่าง ๆ

3) มีอาหารสะอาดถูกสุขลักษณะ คือ การที่ผู้เรียนได้รับประทานอาหารที่สะอาดมีคุณค่าทางโภชนาการและมีประโยชน์ต่อร่างกายอย่างเพียงพอที่จะนำไปใช้เป็นพลังงานในการคิด และการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ นอกจากนี้ ยังหมายถึงการได้ดื่มน้ำสะอาด ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการทำงานของร่างกาย อย่างไรก็ตามการดื่มน้ำจะต้องเหมาะสมกับความต้องการของร่างกายด้วย เพราะหากดื่มน้ำมากเกินไปจะเป็นผลเสียต่อร่างกาย และไม่ควรดื่มน้ำอย่างรวดเร็วเพราะจะมีผลกระทบต่อการทำงานของหัวใจ

4) มีแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย คือ การที่ผู้เรียนทุกคนมีโอกาสและสามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้แหล่งใด ๆ ตามที่ผู้เรียนต้องการ และสามารถตอบสนองความใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ต้องการ ไม่ว่าจะเป็นแหล่งการเรียนรู้ออนไลน์แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน ในชุมชน ตลอดจนแหล่งการเรียนรู้ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น

5) มีผู้สอนและเพื่อนเป็นมิตรที่ดี คือ การที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับผู้สอนและเพื่อนที่มีความรัก ความสามัคคี มีความปรารถนาดีต่อกันเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีเป้าหมาย ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน แบ่งปัน ไม่แก่งแย่งแข่งขันกัน ผู้สอนให้ความรักความเมตตาต่อผู้เรียนทุกคนเท่าเทียมกันมีความเป็นกัลยาณมิตร ตามหลักกัลยาณมิตรธรรม 7 ประการ ได้แก่ (1) น่ารัก (2) น่าเคารพ (3) น่าเจริญใจ (4) รู้จักพูดให้ได้ผล (5) อดทนต่อถ้อยคำ (6) แกล้งเรื่องเล็กน้อยให้เข้าใจง่าย และ (7) ไม่ชักนำไปในเรื่องเสื่อมเสีย (พระพรหมคุณาภรณ์, (ป.อ. ปยุตฺโต), 2550 : 12)

6) มีการสื่อสารที่เข้มข้นเบิกบาน คือ การที่ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับบุคคลอื่นผ่านการใช้ภาษาสุภาพเรียบร้อย สื่อสารด้วยความเคารพและให้เกียรติซึ่งกันและกัน ทั้งการใช้ภาษาพูดและภาษากาย ในการสื่อสารออนไลน์การสื่อสารในโลกเสมือนการสื่อสารใน Social media และการสื่อสารแบบ Face to Face ซึ่งวาจาที่เข้มข้นจะช่วยเสริมสร้างพลังการเรียนรู้ของผู้เรียน

7) มีการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างสมดุล คือ การที่ผู้เรียนได้ปรับเปลี่ยนอิริยาบถในระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม ทั้งการยืน การเดิน การนั่ง ซึ่งการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างสมดุลจะช่วยทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น กระปรี้กระเปร่า ตื่นตัวในการเรียนรู้ และเป็นผลดีต่อระบบไหลเวียนโลหิตและระบบหายใจ

ปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสบายกายสบายใจ ในการเรียนรู้ที่มีลักษณะเป็น Hybrid Learning ทั้ง 7 ประการคือสิ่งที่ผู้สอนควรให้ความสำคัญ ให้ความใส่ใจ และนำไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ภายใต้บริบทการเรียนรู้ใน ภาวะปกติใหม่หรือ New normal

การประเมินการเรียนรู้สังคมศึกษา ใน New normal

การประเมินตนเองเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ หรือ Selfassessment for improvement เป็นการประเมินตนเองของผู้เรียนโดยใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินที่มีคุณภาพ (ผู้สอนมี บทบาทอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนใช้วิธีการและเครื่องมือประเมินตนเอง) แล้วนำผลการ ประเมินมาสะท้อนคิด (Reflection) และถอดบทเรียน (Lesson Learned) และปรับปรุง และพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ทั้งด้านการรู้คิด ทักษะกระบวนการเรียนรู้ และคุณธรรม จริยธรรม ด้วยวิธีการที่สอดคล้องกับธรรมชาติของตนเอง

การประเมินการเรียนรู้ใน New normal เปลี่ยนแปลงจากการประเมินเพื่อ ตัดสินความรู้ความสามารถ ของผู้เรียน (Judgement) มาเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการ เรียนรู้ (Assessment for learning) เน้นการให้ผู้เรียนประเมินตนเอง (Self-assessment) มากขึ้น ซึ่งจะช่วยส่งเสริมคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ของผู้เรียนในระยะยาว

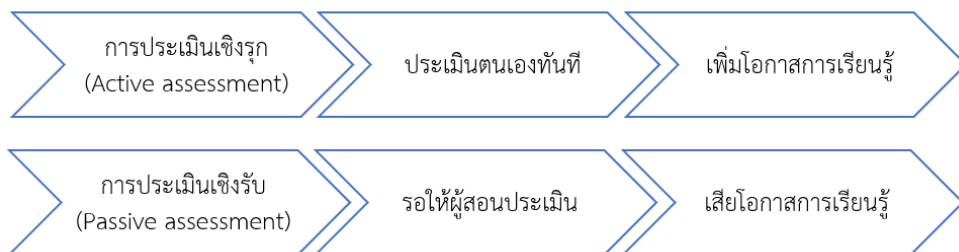
Growth mindset ของการประเมินใน New normal

Growth mindset ของการประเมินใน New normal เป็นหัวใจสำคัญที่จะ เปลี่ยนแปลงจากการประเมินเพื่อตัดสิน (Assessment for judgement) ไปสู่การประเมิน เพื่อพัฒนา (Assessment for improvement) ได้ประสบความสำเร็จ

การประเมินเพื่อตัดสินได้สร้างความกดดันให้กับผู้เรียนจากเงื่อนไขต่าง ๆ เกี่ยว กับการประเมินเหล่านั้น และไม่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และคุณลักษณะ ของความเป็นนวัตกรรม ที่ต้องมี Mindset ของการประเมินเพื่อพัฒนา มากกว่าการประเมิน เพื่อตัดสิน เพราะนวัตกรรมต้องนำผลการประเมินไปปรับปรุงนวัตกรรมอยู่ตลอดเวลา

ผู้สอนมีบทบาทพัฒนาผู้เรียนให้มี Growth mindset ต่อการประเมินในรูปแบบ ใหม่ ที่เน้นการประเมินตนเองแล้วนำไปสู่ การสะท้อนคิดและถอดบทเรียน จนเกิดความ รู้และปัญญาที่จะมองเห็นว่าจะต้องเรียนรู้และปรับปรุงตนเองในส่วนใด และจะใช้วิธีการ ปรับปรุงอย่างไร ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของตนเอง

จุดเน้นสำคัญของการประเมินการเรียนรู้ใน New normal คือ การประเมินเชิงรุก (Active Assessment) คือ ไม่ต้องรอให้ผู้สอนเป็นผู้ประเมิน แต่ผู้เรียนประเมินตนเองทันที แทนที่แบบเดิมที่เป็นการประเมินเชิงรับ (Passive assessment) คือ ต้องรอให้ผู้สอนเป็นผู้ประเมิน ทำให้เสียโอกาสการเรียนรู้โดยไม่จำเป็น

ภาพที่ 3 การประเมินเชิงรุกและการประเมินเชิงรับ

Growth mindset ของการประเมินใน New normal มีความแตกต่างจาก Mindset การประเมินที่ผ่านมาดังนี้

Mindset การประเมินที่ผ่านมา	Growth mindset ของการประเมินใน New normal
- การประเมินคือการพิสูจน์ว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถมากน้อยเพียงใด	- การประเมินคือการตรวจสอบคุณภาพของผู้เรียนว่ามีสิ่งใดที่ต้องปรับปรุงและพัฒนา
- ผลการประเมินไม่สามารถแก้ไขให้ดีขึ้นได้	- สามารถแก้ไขผลการประเมินได้เมื่อผู้เรียนมีศักยภาพที่สูงขึ้น
- มุ่งเน้นการประเมินแล้วนำไปเปรียบเทียบกับคนอื่น	- มุ่งเน้นการประเมินแล้วนำไปตรวจสอบตนเอง
- ประเมินแล้วก็แล้วกัน	- ประเมินแล้วต้องนำไปพัฒนา
- ประเมินไม่ผ่านสามารถซ่อมได้	- ประเมินผ่านก็สามารถซ่อมได้
- ประเมินครั้งเดียวเลิก	- ประเมินไปเรื่อย ๆ

สิ่งที่ท้าทายความคิดที่จะนำไปสู่ Growth mindset ของการประเมินใน New normal คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนสามารถปรับปรุงและพัฒนาตนเองจากผลการประเมินที่ผ่านมาได้แบบไม่มีเงื่อนไข จนกว่าผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของตนเอง เพราะการเรียนรู้เป็นของผู้เรียน ไม่ใช่ของผู้สอน

ความสำคัญของการประเมินตนเองใน New normal การประเมินตนเองของผู้เรียน จะเป็นวิธีการหลักของการประเมินการเรียนรู้ใน New normal เนื่องจากการเรียนรู้ใน New normal ผู้เรียนจะมี Platform ในการเรียนรู้ที่หลากหลายมากขึ้น มีทางเลือกในการเรียนรู้มากขึ้น ด้วยเหตุนี้การประเมินโดยผู้สอนฝ่ายเดียวจะไม่สามารถตอบสนองการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียนได้ และไม่มีสารสนเทศอย่างเพียงพอ ในการนำมาออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องใช้การประเมินตนเองของผู้เรียนเข้ามาช่วย

การประเมินตนเองของผู้เรียน มีจุดเน้นคือ การให้ผู้เรียนใช้การประเมินตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ชนิดหนึ่ง (Assessment as Learning) ผู้เรียนประเมินตนเองเป็นระยะ ๆ แล้วเรียนรู้จากผลการประเมินนั้น และแสวงหาแนวทางพัฒนาตนเองต่อไปไม่มีที่สิ้นสุด การประเมินตนเองมีประโยชน์ต่อผู้เรียนหลายประการดังนี้

- 1) การประเมินตนเองช่วยกระตุ้นคุณลักษณะการมีวินัยในการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 2) ผู้เรียนได้เรียนรู้วิธีการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตในอนาคตเพราะต้องใช้การประเมินเป็นเครื่องมือสำหรับการพัฒนาอาชีพและคุณภาพชีวิต
- 3) ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสะท้อนคิดและการตั้งคำถามเกี่ยวกับการเรียนรู้ของตนเอง และพยายามตอบคำถามนั้นด้วยตนเองและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงความคิดและพฤติกรรมการเรียนรู้ (Transform) ต่อไป
- 4) ผู้เรียนได้ใช้ผลการประเมินตนเองในการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของตนเองกำกับตนเองไปสู่เป้าหมายและพัฒนาต่อยอดไปอย่างต่อเนื่อง

บทบาทของผู้สอนสำหรับการประเมินการเรียนรู้ใน New normal

บทบาทของผู้สอน สำหรับการประเมินการเรียนรู้ใน New normal เป็นบทบาทที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถประเมินตนเองได้อย่างมีคุณภาพและเกิดการเรียนรู้จากการประเมิน ดังนี้

- 1) สร้างบรรยากาศความไว้วางใจ (Trust) ในการประเมินตนเอง ที่ทำให้ผู้

เรียนรู้สัปดาห์โดยที่ประเมินตนเองตามข้อมูลที่เป็นจริง

2) กระตุ้นผู้เรียนให้เห็นคุณค่าของการประเมินตนเองในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำคัญของการเรียนรู้ ที่มีใช้เพียงแค่การตัดสินผลการเรียนรู้

3) อำนวยความสะดวกด้านเครื่องมือประเมินที่ผู้เรียนอาจจะต้องใช้เป็นแนวทางหรือหลักเกณฑ์ในการประเมินตนเอง ซึ่งเครื่องมือประเมินที่มีคุณภาพ จะเป็นปัจจัยสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถสะท้อนคิดและถอดบทเรียนจากการประเมินตนเองได้ดีขึ้น

4) ตรวจสอบผลการประเมินตนเองของผู้เรียนแล้วให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับคุณภาพของการประเมินตนเอง ทั้งในแง่กระบวนการประเมินตนเอง ผลการประเมินตนเอง ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาตนเองจากผลการประเมิน

5) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ผลการประเมิน การสะท้อนคิดและถอดบทเรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันมากขึ้น

การประเมินการเรียนรู้ใน New normal มุ่งเน้นการใช้วิธีการประเมินตนเองเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Self-assessment for improvement) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการประเมินตนเองซึ่งเป็นจุดเน้นของการประเมินการเรียนรู้ใน New normal

ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองในลักษณะของการประเมินเชิงรุก (Active assessment) ที่เป็นการประเมินตนเองทันทีเมื่อมีการเรียนรู้เกิดขึ้น แทนที่การประเมินเชิงรับ (Passive assessment) ที่ต้องรอให้ผู้สอนประเมิน ทำให้เสียโอกาสการเรียนรู้ บทบาทผู้สอนยังคงมีความสำคัญ โดยต้องจัดเตรียมเครื่องมือการประเมินต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ในการประเมินตนเอง อีกทั้งยังต้องให้ข้อมูลย้อนกลับต่อคุณภาพของการประเมินตนเองของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประเมินตนเองได้ถูกต้องตามความเป็นจริงได้มากขึ้น

องค์ความรู้ที่พบจากการศึกษา

ภาพที่ 4 องค์ความรู้ การออกแบบจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ในยุค New normal

สรุป

แนวทางการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ในยุค New normal คือ การออกแบบ การเรียนรู้ให้มีความหลากหลาย ผู้เรียนทุกคนมีพื้นที่การเรียนรู้ของตนเองในลักษณะ Personalized learning ผู้สอนเปิดพื้นที่การเรียนรู้อันมีคุณค่าให้กับผู้เรียน แทนการครอบ ครองไว้ที่ตนเองแต่เพียงผู้เดียว เป็นความปรกติใหม่ที่ผู้เรียนมีช่องทางและพื้นที่ของการ เรียนรู้ที่หลากหลายมากขึ้น ใช้ศักยภาพในการเรียนรู้ของตนเองได้มากขึ้นภายใต้การมี

วินัยในตนเองทำให้ผู้สอนต้องเรียนรู้และปรับตัวให้สอดคล้องกับ ความเป็น New normal ในหลาย ๆ ด้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มาใช้ในการจัดการเรียนรู้อย่างจริงจังเพื่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างยั่งยืน ต้องอาศัยปัจจัยหลายประการเกื้อหนุนกัน เช่น ความรู้และความสามารถด้านวิชาชีพครู ความรู้ทางด้านเนื้อหาสาระทักษะทางด้านเทคโนโลยีของผู้สอน สิ่งที่คุณครูควรให้ความสำคัญ ให้ความใส่ใจ และนำไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ภายใต้บริบทการเรียนรู้ในภาวะปกติใหม่หรือ New normal ควรมุ่งเน้นการใช้วิธีการประเมินตนเองเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ (Self-assessment for improvement) ผู้เขียนหวังว่าบทความนี้จะ เป็นประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาของประเทศไทย สรุปลองค์ความรู้ที่ได้ตั้งแผนภูมิ ต่อไปนี้

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (1 มีนาคม 2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. สืบค้นเมื่อวันที่ 18 สิงหาคม 2563. แหล่งที่มา <http://www.mengrai.ac.th/E-booktrain/sara.doc>.
- เกษม วัฒนชัย. (2553). **การเรียนรู้ที่แท้และพอเพียง**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน.
- จินตวีร์ คล้ายสังข์. (2562). การพัฒนานวัตกรรมโมบายแอปพลิเคชันสำหรับการเรียนรู้ในบริบทเสมือนเพื่อส่งเสริมทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษสำหรับผู้เรียนอุดมศึกษาในศตวรรษที่ 21 โครงการวิจัยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม
- ณรงค์ สมพงษ์. (2560). **การพัฒนาอีเลิร์นนิ่งคอร์สแวร์แบบผสมผสานโดยใช้โครงการเป็นฐานเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21**. โครงการวิจัยได้ทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาทักษะทางเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของครูในการสร้างการเรียนรู้ของ ส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2555). **พุทธธรรมฉบับปรับขยาย**. (พิมพ์ครั้งที่ 35). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์พลีธีม.
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และ มาร์ุต พัฒนาผล. (2558). **จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา : กระบวนทัศน์ใหม่การพัฒนา**. กรุงเทพมหานคร : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- สรพงศ์ สุขเกษม. (2560). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานรายวิชา

คอมพิวเตอร์สารสนเทศขั้นพื้นฐานสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สุรพล อีสระไกรศีล. (2563). ราชบัณฑิตบัญญัติศัพท์คำว่า New normal. สืบค้นเมื่อ 18
สิงหาคม 2563. แหล่งที่มา <https://workpointtoday.com/-new-normal>.